

Kulttuurisensitiivisyys hoito- ja diakoniaopinnoissa saamelaisalueella

Tiina Ervelius, TtM, projektipäällikkö, lehtori, Diakonia-ammattikorkeakoulu

Tiisu-Maria Näkkäläjärvi, hanketyöntekijä, fysioterapeutti (yamk), sosiaali- ja terveysalan opettaja

Tausta: Pohjoisimman lapin alueella on tarve saamelaiskulttuuria tunteville ammattilaisille. Diakonia-ammattikorkeakoulu ja Saamelaisalueen koulutuskeskus tarttuivat haasteeseen ja aloittivat sairaanhoitaja-diakonissakoulutuksen Inarissa syksyllä 2015.

Tavoite ja tarkoitus: Koulutuksen kanssa yhteistyössä toteutuu ESR-rahoitteinen hanke, jonka yhteistyökumppanit mahdollistavat monipuolisesti kulttuuriosaamisen toteutumisen. Koulutus toteutuu Diakin opetussuunnitelman mukaisesti, jossa toteutussuunnitelmiin on suunnitellusti lisätty opintoja saamenkielistä ja -kulttuureista.

Menetelmät ja toteutus: Kieliksi opiskelijat valitsivat inarin- ja pohjoissaamen ja niiden lisäksi opinnoissa on erillinen terveysalalle suunniteltu saamelaiskulttuurikurssi. Näiden lisäksi on yhteistyökumppaneiden kanssa tarjottu opiskelijoille opintojen eri vaiheissa tilanteita perehtyä saamelaiskulttuuriin. Työikäisten hoitotyön opinnoissa opiskelijat ovat osallistuneet poroerotuksiin, perehtyneet terveydenedistämiseen ja todennäköisimpiin tapaturmiin ja niiden hätäensiapuun. Ammattialan harjoitteluita toteutetaan saamelaisalueella, jolloin sekä terveys- että diakonia-alan erityispiirteet tulevat tutuiksi. Diakonia-alan opinnoissa opiskelijat harjaantuvat kolmella eri saamenkielellä hengellisiin lauluihin ja ovat alueen diakoniatyöntekijöiden mentoroitavina. Saamenkieli hoitotyössä opintojaksolla opiskelijat ovat tuottaneet kuvasanakirjoja hoitotyöhön, hyöty on erityisen konkreettinen muistisairaiden vanhusten kanssa. Opintojen ollessa neljännellä lukukaudella opiskelijoilla on saamenkielentaito, jolla he kykenevät peruskielirakenteiden avulla selvittämään potilaan/asiakkaan hoidon tarvetta akuutti- ja pitkäaikaishoidossa, sekä ohjaamaan potilaita ja heidän omaisia.

Arviointi ja johtopäätökset: Kulttuurin tunteminen ja arvostava kohtaaminen mahdollistavat päivittäisten toimintojen tukemisen ja ammatillisen työotteen saamelaisalueella. Lisäksi se mahdollistaa luottavaisen kontaktin rakentamiseen. Sairaanhoitaja-diakonissaopintoihin integroidut kieli- ja kulttuuriopinnot ovat mahdollistaneet saamelaiskulttuurisensitiivisen osaamisen ja rakentaneet siltaa kulttuurien välille. Osaamista on kertynyt itsenäisistä kieli- ja kulttuuriopintojaksoista, ammatillisiin opintoihin integroiduista tehtävistä, läpi opintojen jatkuvista mentoroinnista ja monipuolisista tutustumiskäynneistä sekä asiantuntijavierailuista. Opiskelijat osallistuvat myös aktiivisesti hankkeen järjestämiin toimiin ja seminaareihin. Niihin opiskelijat ovat tuottaneet osaamisestaan postereita.